

Сега
18.12.2015 г., с. 9-10

Бисер Петков: Старите пенсии няма да се повишават чувствително

Десислава Колева

- Г-н Петков, какво показват данните за обезщетенията за майчинство - удължаването на периода за изчисляване от началото на т.г. от 18 на 24 месеца води ли до намаляване на размера?

- Удължаването на периода няма за цел намаляване на обезщетението, а по-точното отчитане на осигурителния принос. В закона има текст, който определя, че обезщетението не може да бъде по-ниско от минималната заплата. Увеличението на минималната заплата на две стъпки тази година и общото увеличение на осигурителния доход водят до това, че среднодневният размер на обезщетението през 2015 г. е по-висок от миналата. Към септември тази година то е 24.81 лв. среднодневно, а към септември миналата година е било 23.73 лв. Това е ръст от 4.6%.

- Очаква се новите пенсионери да продължат да се увеличават и през 2016 г., въпреки нарастването на възрастта и стажа с по 2 месеца. Защо?

- Основната причина е възможността за пенсиониране до 1 г. преди общата пенсионна възраст с намален размер на пенсията. Очакваме от това да се възползват 11 400 души догодина. За техните пенсии, които са намалени с по 0.4% за всеки недостигащ месец възраст, сме предвидили разход от 32 млн. лв. годишно. Другото, което трябва да се отчита, е, че кохортите, които излизат в пенсионна възраст - родените в началото на 50-те години на миналия век, са най-силните.

- Докога ще говорим за рекорд на новите пенсионери?

- През 2015 г. сравнително големият брой на новите пенсионери - над 107 хил. души, се дължи и на това, че през по-голямата част от годината имаше несигурност в законодателството по отношение на бъдещите условия за пенсиониране и много хора решиха да упражнят правата си. Тази година например отчитаме значителен ръст на новите пенсионери от сектор "Сигурност", защото там вече е ясно, че влиза в сила възраст от следващата година - 52 г. и 10 месеца. Има преходни режими, но всички, които са придобили правото, решават да го упражнят. Друга важна причина за по-големия брой пенсионери през тази година е, че от началото на годината отпадна задължението да бъде прекратено осигуряването като условие за пенсиониране, тоест пенсията се отпуска и при положение, че лицето продължава да работи. Дори то не е задължено да уведоми работодателя си, че вече е пенсионер.

- Въпреки че не е записано в закона, кога очаквате да се постигне коефициент 1,5 за всяка година стаж във формулата?

- Нашите разчети предполагат, че около 2026 г. коефициентът на натрупване за една година стаж ще достигне максималните 1.5, както е предвидено по закон.

- И тогава какво ще е увеличението на старите и на новите пенсии?

- Новите пенсии при равни други условия би трябвало да са с 36% по-високи, отколкото отпусканите сега. Старите пенсии ще се осъвременяват чрез по-високите стойности на коефициента на натрупване, защото законодателят е предвидил, че за този период на нарастване на тежестта на една година се замразява действието на чл.100 от КСО, който регламентира осъвременяването на пенсиите по швейцарското правило. Старите пенсии ще се преизчисляват с новия коефициент на натрупване, но без да се променя доходът, от който се изчислява пенсията. Ще дам пример - догодина осъвременяването на пенсиите е по швейцарското правило, което според прогнозите е 2.5%. Ако през 2017 г.

отново инфлацията и нарастването на средния осигурителен доход са 2.5%, този процент ще трябва да бъде превърнат в коефициент. И той за 2017 г. би станал 1.128. С тази стойност на коефициента на натрупване ще се преизчислят всички пенсии. Това означава, че ефектът за старите пенсии ще е същият като по швейцарското правило.

- Чувствително увеличаване на старите пенсии няма да има?

- Чувствително увеличение на старите пенсии в Кодекса за социално осигуряване не е заложено. В кодекса е записано, че процентът на осъвременяване ще се определя всяка година с бюджета на ДОО и не може да бъде по-малък от този, който се получава по швейцарското правило. При възможности на бюджета може да бъде решено да е по-голям темпът на нарастване.

- Защо не е възможно НОИ да информира предварително ранните пенсионери, които искат да се прехвърлят от универсален пенсионен фонд за евентуалното увеличение на пенсията им?

- Изчисляването и преизчисляването на пенсията е административно производство. Би трябвало при преизчисляването да се отчитат всички събития, които са настъпили, след като лицето се е пенсионирано. Никой в НОИ не може да се ангажира, дори и да има всички данни, предварително да сметне и да каже каква ще бъде пенсията ви до стотинка. Затова нито законът задължава НОИ да го прави, нито НОИ и да иска може да го прави достатъчно коректно за хората. Да, трябва да има информиран избор. Но за това едно лице трябва да има сравними алтернативи. Сега няма сравними алтернативи. Пенсионното дружество може да каже на човек, че има 5 хил. лв. в партидата. Но то не може да му каже колко пенсия ще му отпусне. Дружествата обективно не могат да направят това, а искат от НОИ да го каже. Общата сметка е проста и ясна. При 73 лв. средно увеличение на пенсията и при 12 години средно оставащи до възрастта за трета категория едно лице ще получи 870 лв. повече за 1 г. при средния случай. При 12 години това прави 10-11 хил. лв. повече само от добавката. А е прехвърлило 5 хил. Тоест два пъти повече ще получи за този период. Дори и да приемем, че този човек ще продължи да се осигурява, защото тези хора в повечето случаи продължават да работят, той едва ли се осигурява върху висок доход, за да натрупа в партидата същата сума. Тази сметка обяснява сравнително големия брой подадени заявления, които към момента е около 14 хил. Хората, които могат теоретично да упражнят това право, са над 98 хил. Но голяма част от тях са хора с инвалидни пенсии, които нямат интерес да го направят. Имат интерес по-скоро именно военни и полицаи, защото при тях промяната в пенсията е значителна като размер.

- Но има такива хора, които прехвърлят средства от УПФ, но не получават увеличение.

- Няма такива хора. Всеки, който получава пенсия с намален индивидуален коефициент, след преизчислението получава някакво увеличение.

- Получава, но само по документи. Реално - не.

- Има случаи, в които изплащаният размер на пенсията се разминава от действителния. Говорим за тавана. Да, едно лице най-вероятно тази година няма да получи увеличението на пенсията, но ако се увеличи максималният осигурителен доход през 2017 г., то и таванът на пенсията ще се повиши и е възможно да се получи увеличението. Към момента тези пенсионери не получават увеличениния размер, но вероятно отчитайки, че тази законова възможност е със срок до края на 2016 г., те правят този избор и ние не можем да ги спрем.

- Защо най-вероятно не знаят, че няма да го получат.

- Едно лице, което получава тавана на пенсията - 910 лв., трябва да знае, че колкото и да му се увеличи пенсията, няма да получи повече, докато не се промени този максимален

размер. Тези пенсии също се индексират всяка година, но хората получават тавана - 910 лв. понастоящем.

- Другият случай, за който стана ясно, е за хората с минимална пенсия, които също не получават повече след прехвърлянето. Тук най-вероятно не става дума за бивши военни и полицаи?

- Да, това вероятно са хора с инвалидни пенсии. Тези пенсии са по правило ниски, част от тях са на минимума. И при тези случаи е възможно да се преизчисли пенсията - действителният ѝ размер да стане от 100 лв. на 115 лв., но лицето ще продължи да получава 133 лв. - минималния размер на инвалидната пенсия за т.нар. трета група инвалидност.

- Вие не знаете колко хора за завели искове в съда срещу НОИ?

- Нямаме информация за заведени искове в съда срещу НОИ от пенсионери с преизчислени пенсии, които са прехвърлили средствата си от УПФ в НОИ. Към момента пред директорите на териториалните поделения на НОИ се обжалват 9 разпореждания от постановени над 8400. И едва след произнасянето на директора на териториалното поделение с решение по жалбата идва ред на съдебното обжалване. Затова се озадачих от изнесената информация в някои медии за голям брой искове срещу НОИ в съда.